

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального за-
кладу Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
18 квітня 2019 року № 88-Н

Форма № П-2.03

Кафедра туристичного та готельного бізнесу

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Безпека туризму»

з підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань	24 Сфера обслуговування <i>(код і назва)</i>
Спеціальність	242 Туризм <i>(код і назва)</i>
Спеціалізація (за наявності)	- <i>(код і назва)</i>
Освітня програма	Туризм <i>(назва)</i>

Полтава 2019 рік

Укладач програми:

Карпенко Ю. В., к. е. н., доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Рецензенти програми:

Пасека С. Р., д. е. н., професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького;

Лиман С. І., д. і. н., професор, завідувач кафедри туристичного бізнесу Харківської державної академії культури.

Програму навчальної дисципліни схвалено і обговорено на засіданні кафедри туристичного та готельного бізнесу
Протокол засідання кафедри
від 27 серпня 2019 р., № 1

Завідувач кафедри
туристичного та готельного бізнесу
д.е.н., професор.

_____ Г. П. Скляр
(підпис)

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньої програми «Туризм»,
к.е.н.

_____ Ю. В. Карпенко
(підпис)

ПОГОДЖЕНО:
Голова науково-методичної ради,
д.е.н., професор.

_____ Н. С. Педченко
(підпис)

КОРОТКА АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Безпека туризму» розглядає теоретичні та методичні питання щодо забезпечення безпеки життєдіяльності туристів і працівників туристичної індустрії. А саме: теоретичні основи безпечної діяльності в туризмі; вплив навколишнього середовища на туризм; медичні аспекти безпеки в туризмі; особиста безпека і безпека майна туристів; техногенні небезпеки і безпека перевезення туристів; відпочинок на воді і його безпека; безпека в'їзного та виїзного туризму; безпека музейно-виставкової діяльності; забезпечення безпеки при проектуванні туру, туристських послуг та їх здійсненні.

Основна увага при вивченні приділяється оцінці впливу небезпеки на туриста, методам її ідентифікації, засобам і способам створення безпечного середовища для туриста та обслуговуючого персоналу, а також вибору та застосуванню захисних засобів в екстремальних та надзвичайно небезпечних умовах життєдіяльності.

Учебная дисциплина «Безопасность туризма» рассматривает теоретические и методические вопросы обеспечения безопасности жизнедеятельности туристов и работников туристической индустрии. А именно: теоретические основы безопасной деятельности в туризме; влияние окружающей среды на туризм медицинские аспекты безопасности в туризме; личная безопасность и безопасность имущества туристов; техногенные опасности и безопасность перевозки туристов; отдых на воде и его безопасность; безопасность въездного и выездного туризма; безопасность музейно-выставочной деятельности; обеспечение безопасности при проектировании тура, туристских услуг и их осуществлении.

Основное внимание при изучении уделяется оценке влияния опасности на туриста, методам ее идентификации, средствам и способам создания безопасной среды для туриста и обслуживающего персонала, а также выбора и применению защитных средств в экстремальных и чрезвычайно опасных условиях жизнедеятельности.

The discipline «Tourism Security» deals with theoretical and methodological issues related to ensuring the safety of tourists and employees of the tourism industry. Namely: theoretical foundations of safe tourism activities; the impact of the environment on tourism; medical aspects of tourism security; personal and tourist property security; man-made dangers and safety of transportation of tourists; rest on the water and

its safety; security of inbound and outbound tourism; security of museum and exhibition activity; ensuring safety in the design of the tour, tourist services and their implementation.

The study focuses on impact assessment of the hazard on the tourist, the methods of its identification, the means and methods of creating a safe environment for the tourist and staff, as well as the selection and application of protective equipment in extreme and extremely dangerous conditions of life.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Безпека туризму» укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Туризм» освітня програма Туризм, затвердженої наказом по університету від 22 березня 2019 р., № 60.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процеси забезпечення безпеки життєдіяльності туристів і працівників туристичної індустрії.

Метою дисципліни є набуття майбутніми фахівцями теоретичних знань і практичних навичок, необхідними для створення безпечних умов подорожей; проектування нових туристичних об'єктів і технологічних процесів відповідно до сучасних вимог по екології та безпеки їх експлуатації.

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми:

загальні: здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (K02); здатність діяти соціально відповідально та свідомо (K03); здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу (K04).

спеціальні, фахові, предметні: знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності (K15); розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного (K20); здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах (K23); здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства (K29).

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми. В результаті освоєння дисципліни студент повинен:

знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук (ПР02);

ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею

користуватися (ПР08);

організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості/норм безпеки (ПР09);

адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях (ПР18);

професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях (ПР22).

Навчальна дисципліна є обов'язковою у відповідності до навчального плану.

Форма підсумкового контролю знань – ПМК (залік).

ПРОГРАМНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Теоретичні основи забезпечення безпеки життєдіяльності в туризмі

Тема 1. Теоретичні основи безпечної діяльності в туризмі

Класифікація існуючих небезпек. Генезис небезпек. Ризик як міра небезпеки. Класифікація ризиків (природні, екологічні, техногенні, комерційні, індивідуальні, колективні, соціальні, потенційні територіальні, неприйнятні, ризики якими нехтують). Критерії безпеки і комфортності робочих і житлових приміщень. Екологічний паспорт. Принципи та засоби забезпечення безпеки.

Безпека туристичної подорожі. Методологія виживання. Харчування в умовах автономного існування. Небезпеки в будь-яких умовах походу. Орієнтування на місцевості. Аварійне укладання. Ночівля без намету. Організатори туризму.

Тема 2. Вплив навколишнього середовища

Загроза геофізичних впливів під час подорожей. Повені. Землетруси. Цунамі. Снігові лавини. Селі. Бурі, урагани і шторми (тайфуни). Шквальні бурі і смерчі (торнадо). Пилові бурі.

Екологічні фактори. Вода як фактор середовища проживання. Гігієнічні вимоги до якості води.

Біологічні чинники. Зоогенні чинники (напад собаки, укуси отруйних змій і комах).

Фітогенні чинники. Мікробіогенні чинники.

Тема 3. Медичні аспекти безпеки в туризмі

Хвороби адаптації туриста. Рекомендації при відмороженні і замерзанні. Тепловий вплив. Рекомендації з надання допомоги при тепловому ударі. Загальні рекомендації з акліматизації.

Невідкладні стани. Практичні поради.

Інфекційні та імунні захворювання. Вірусні захворювання. Захворювання, що викликаються найпростішими.

СНІД та венеричні захворювання.

Туризм і наркотики. Рекомендації українським громадянам, які виїжджають за кордон, з метою забезпечення їх безпеки від наркозагрози.

Безпека харчування. Харчові добавки.

Медичне страхування в туризмі. Міжнародні медико-санітарні правила.

Тема 4. Особиста безпека і безпека майна туристів

Соціальна безпека. Соціальна напруженість. Види натовпів.

Криміногенні чинники в дестинації. Типові кримінальні ситуації за кордоном.

Організаційні фактори і комерційні ризики. Організаційні неузгодження та проблеми. Комерційні і організаційно-технічні ризики.

Страхування в туризмі. Загальні питання. Види страхування у сфері туристської діяльності. Страхування іноземних туристів. Страхування українських туристів. Система страхування фінансових ризиків в туризмі.

Модуль 2. Вимоги до забезпечення безпеки життєдіяльності туриста в різних видах туризму та на транспорті

Тема 5. Техногенні небезпеки і безпека перевезення

Загальна характеристика техногенних аварій і катастроф. Безпека на транспорті.

Залізничний транспорт. Заходи безпеки на залізниці. Пожежа в вагоні метро.

Морський і річковий транспорт. Водний самодіяльний туризм на маломірних судах (човни гребні, байдарки, плоти, каное). Елементарні ситуації на бурхливій воді. Принципи проходження порогів. Правила безпеки для туристів-водників. Морські круїзи.

Авіап перевезення. Екстремальні умови у польоті.

Автомобільний транспорт. Автобусні тури. Подорож на особистому автомобілі. Велосипедний туризм. Мотоциклетний туризм. Тактика і техніка руху.

Кінний туризм. Тури на собачих упряжках. Лижний туризм.

Пожежна безпека. Класифікація лісових пожеж. Заходи з пожежної профілактики. Екстремальні ситуації. Евакуація.

Хімічна безпека. Класифікація і кількість хімічних сполук, що знаходяться в постійному користуванні у людей. Радіаційна безпека.

Небезпека обвалення будівель і споруд. Аварії в комунальних системах життєзабезпечення.

Тема 6. Відпочинок на воді і його безпека

Небезпека на воді. Безпека дайвінгу. Медичні протипоказання. Підводне полювання. Небезпеки підводного світу. Що робити, якщо вас укусила отруйна підводна тварина?

Тема 7. Безпека в'їзного та виїзного туризму

План і рекомендований зміст бесіди для туристів перед виїздом за кордон. Правила безпеки для туристів, що виїжджають за кордон.

Рекомендації з безпеки іноземним туристам. Митні вимоги. Безпека на вулиці, в транспорті, готелі, магазинах і в інших місцях. Безпека здоров'я.

Тема 8. Безпека музейно-виставкової діяльності

Проблеми безпеки музейно-виставкової діяльності. Організаційно-економічні механізми безпеки музейно-виставкової діяльності.

Тема 9. Забезпечення безпеки при проектуванні туру, туристських послуг та їх здійсненні

Проектування і здійснення турів з підвищеною небезпекою. Спелеотуризм. Техніка пересування в печері і заходи безпеки. Тактика дослідження печер. Небезпеки печер. Небезпеки, пов'язані зі слабкою підготовкою спелеолога.

Рибальський туризм. Безпека екстремального туризму та спортивного відпочинку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Про туризм: Закон України від 18.11.2003 р. № 1282–IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 24.09.2019).
2. Чорненька Н. В. Безпека туризму: навч. посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. 188 с.
3. Козинець В. М. Безпека життєдіяльності у сфері туризму: навчальний посібник. К.: Кондор, 2006. 576 с.
4. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування: монографія. Львів: ЛДУФК, 2017. 340 с.
5. Козловський Є. В. Правове регулювання туристичної діяльності: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2015. 272 с.
6. Биржаков М. Б., Казаков Н. П. Безопасность в туризме. СПб.: Издательский дом Герда, 2008. 208 с.
7. Бобкова А. Г., Кудреватых С. А., Писаревский Е. Л. Безопасность туризма: учебник; под общ. ред. д-ра юрид. наук. Е.Л. Писаревского. М. : Федеральное агентство по туризму, 2014. 272 с.
8. Маринин М.М. Туристские формальности и безопасность в туризме. М.: Финансы и статистика, 2004. 144 с.

Додаткові

9. ДСТУ 4268:2003. Державний стандарт України. Послуги туристичні. Засоби розміщування. Загальні вимоги [Чинний від 2004-01-07]. К.: Держспоживстандарт України, 2004. 14 с.
10. ДСТУ 4269:2003. Державний стандарт України. Послуги туристичні. Класифікація готелів [Чинний від 2004-01-09]. К.: Держспоживстандарт України, 2004. 13 с.
11. ДСТУ 4527:2006. Державний стандарт України. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення [Чинний від 2006-01-10]. К.: Держспоживстандарт України, 2006. 28 с.
12. ДСТУ 878-93 Води мінеральні питні. Технічні умови [Чинний від 1995-01-01]. К.: Держспоживстандарт України, 1994. 88 с.

Електронні ресурси

13. Вимоги безпеки на гірськолижних трасах. URL: <http://donlegion.com/index.php?aid=50> (дата звернення: 05.04.2019).

14. Про захист прав споживачів: Закон України № № 1023-ХІІ. Ред. від 12.05.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (дата звернення: 05.08.2019).
15. Про курорти: Закон України від 05.10.2000 р. № 2026-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14> (дата звернення: 01.09.2019).
16. Про оздоровлення та відпочинок дітей: Закон України від 04.09.2008 р. № 375-VІ. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/375-17> (дата звернення: 01.09.2019).
17. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-ХІІ URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> (дата звернення: 01.07.2019).
18. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 17.08.2019).
19. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-p (дата звернення: 17.08.2019).